

Skogsstyrelsens allmänna råd till 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) och 6 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.;

SKSFS 2013:1

Utkom från trycket
den 16 september 2013

beslutade den 13 augusti 2013.

Sakord: Naturvård

Inledning

Med allmänna råd avses sådana rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Allmänna råd är inte bindande för vare sig myndigheter eller enskilda.

Dessa allmänna råd avser tillämpningen av de begrepp i 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808), 6 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och bilaga 2 till förordningen som anges i det följande.

Definitioner

Med små mark- eller vattenområden enligt 7 kap. 11 § första stycket miljöbalken bör avses områden som normalt inte överstiger 20 hektar.

Rik förekomst bör innebära att förekomsten är karakteristisk för stora delar av området.

Med påtagligt inslag bör avses att man inte behöver leta efter förekomsten. Stort inslag i delar av området kan väga upp brister i andra delar.

Lydelsen "ingen eller endast obetydlig avverkning har skett" bör avse enbart åtgärder som medfört en negativ påverkan på naturmiljön.

Verksamhet eller åtgärder som kan skada naturmiljön

Allmänna exempel på "verksamhet eller åtgärder" som enligt 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken kan skada naturmiljön är grävning, dikning, schaktning, utfyllning med eller tippning av avfall eller överskottsmassor samt anordnande av upplag.

Skogliga exempel på "verksamhet eller åtgärder" som kan skada naturmiljön är föryngringsavverkning, gallring, röjning, plockhuggning, selektiv avverkning av de äldsta träden, upparbetning av vindfällda träd, avverkning av hamlade träd, uttag av bränd eller död ved, markberedning, plantering, sådd, byggande av skogsbilväg, körning med maskiner, gödsling, kalkning, dikning och dikesrensning.

Åtgärder som behövs för att vårda biotopskyddsområde

Med "åtgärder som behövs för att vårda biotopskyddsområde" enligt 7 kap. 11 § tredje stycket miljöbalken bör avses åtgärder för att förstärka eller bevara områdets naturvärden och biologiska mångfald. Behov av sådan vård finns särskilt för de kulturpräglade biotoperna.

Exempel på vårdåtgärder är selektivt uttag av uppväxande gran i lövbiotoper, avverkning av utländska trädarter, bränning, bete, slätter, hamling, frihuggning av vårdträd och mycket gamla träd, återställande av öppna bryn och gläntor, igenläggning av diken, borttagande av avfall eller tippade överskottsmassor och andra upplag.

Särskilt skyddsvärda mark- eller vattenområden

”Särskilt skyddsvärda mark- eller vattenområden” enligt 6 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och bilaga 2 till förordningen bör motsvara någon av följande beskrivningar.

1. Brandfält

Områden där skog brunnit och där det finns ett påtagligt inslag av levande eller döda trädstammar med tydliga brandskador. Träden har i huvudsak uppnått minst gallringsbara dimensioner före branden.

2. Lövbrännor

Lövträdsrika områden där lövträden uppkommit genom naturlig föryngring efter brand. Träden har nått en höjd av minst 5 meter.

3. Äldre naturskogsartade skogar

Äldre skogar som uppkommit genom naturlig föryngring. I områdena har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms områdena ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer. Där finns ett inslag av mycket gamla träd eller ett påtagligt inslag av död ved.

4. Örtrika allundar

Aldominerade, lundartade skogar med ett fältskikt av örttyp. Alen har uppkommit genom naturlig föryngring på friska eller fuktiga marker inom eller i direkt anslutning till områden som bedöms ha varit kontinuerligt bevuxna med al i flera trädgenerationer.

5. Ravinskogor

Skogar som uppkommit genom naturlig föryngring i djupt nedskurna dalar med beskuggade sidor, t.ex. bäckraviner, klyftdalar och kanjondalar. Dessa skogar kan utgöras av en dal- eller ravinsida. I områdena finns ofta ett påtagligt inslag av död ved. Där har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms områdena ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer.

6. Mindre vattendrag och småvatten med omgivande mark

I mindre vattendrag är vattenfåran vid normala flöden vanligen mindre än 10 meter bred. Vattendraget är normalt vattenförande under hela året. Skogsbäckar och mindre åar eller delsträckor av sådana vattendrag är exempel på mindre vattendrag. Småvatten är normalt högst ett hektar stora med en permanent eller periodvis uppträddande vattenyta. Omgivande mark till mindre

vattendrag eller småvatten utgörs av det område som väsentligen påverkar naturvärdena i vattnet eller som är påverkat av närheten till vattnet.

7. Örtrika sumpskogar

Skogar med ett fältskikt av örtyyp där vatten normalt når upp till eller nästan upp till markytan. Skogarna har uppkommit genom naturlig föryngring inom eller i direkt anslutning till områden som bedöms ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer.

8. Äldre sandskogar

Äldre skogar som uppkommit genom naturlig föryngring på sedimentmarker med grus, sand eller mo. I områdena har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms områdena ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer. Där finns ofta ett inslag av mycket gamla träd.

9. Äldre betespräglad skog

Tydligt betespräglade skogar med äldre, extensivt nyttjat barr-, löv- eller blandskogsbestånd som uppkommit genom naturlig föryngring. Områdena har under skogens uppväxt och mognad utan längre uppehåll betats åtminstone in på 1960-talet av hästar, nötkreatur, får eller getter.

10. Kalkmarksskogar

Skogar som uppkommit genom naturlig föryngring på kalkrika marker inom områden som bedöms ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer. Fältskiktet är ofta örtrikt.

11. Rik- och kalkkärr

Kärr vars vegetation är tydligt påverkad av kalkrikt eller annat mineralrikt vatten.

12. Alkärr

Aldominerade områden där vatten normalt når upp till eller över markytan. Alen har uppkommit genom naturlig föryngring inom eller i direkt anslutning till områden som bedöms ha varit kontinuerligt bevuxna med al i flera trädgenerationer.

13. Hassellundar och hasselrika skogar

Lundar eller skogar med rik förekomst av hassel inom områden som bedöms ha varit kontinuerligt bevuxna med hassel under de senaste 100 åren.

14. Källor med omgivande våtmarker

Områden där grundvatten koncentrerat strömmar ut och skapar våtmarker.

15. Myrholmar

Av myr helt omgivna fastmarksområden med skog som uppkommit genom naturlig förnygring. I områdena har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms områdena ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer. Där finns ofta ett inslag av mycket gamla träd eller ett påtagligt inslag av död ved.

16. Ras- eller bergbranter

Öppna eller trädbeskuggade ras-, block- eller bergbranter. I trädbeskuggade branter har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms områdena ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer.

17. Mark med mycket gamla träd

Gran, tall, ek och bok är normalt mycket gamla träd när de uppnått en ålder som är minst dubbelt så hög som lägsta tillåtna ålder för förnygringsavverkning. Övriga trädslag bör normalt ha uppnått en ålder av minst 100 år. Med mark avses här det område som behövs för att bevara träden eller de trädanknutna arter som lever i marken, på träden eller i träden.

18. Strand- eller svämskogar

Strand- eller svämskogar har uppkommit genom naturlig förnygring i anslutning till vatten. I områdena har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms områdena ha varit kontinuerligt trädbevuxna i flera trädgenerationer.

19. Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad

Strand- och vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller har väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters överlevnad.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 november 2013, då Skogsstyrelsens allmänna råd (SKSFS 2000:1 och 2005:2) om biotopskyddsområden ska upphöra att gälla. I fråga om biotopskyddsbeslut som har fattats före ikraftträdandet gäller äldre allmänna råd.

MONIKA STRIDSMAN

Thomas Eriksson
(Enheten för lag och områdeskydd)